

ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی

استان گیلان

www.ketab.ir

دکتر حسن معصومی

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس

دکتر سپیده شبانی

دکتر مهر علی همتی نژاد

استاد دانشگاه گیلان

حسین براخاص قرمیش

عنوان و نام پدیدآور	:	ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی استان گیلان
مشخصات نشر	:	گردآوری مهرعلی همتی نژاد و دیگران؛ تبریز: طنین دانش، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۹۵ ص.؛
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۷۱۵۰-۵-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	گردآورندگان: مهرعلی همتی نژاد، حسن معصومی، حسین براخاص و سپیده شبانی
موضوع	:	بازی‌ها -- ایران -- گیلان
موضوع	:	Games -- Iran -- Gilan
موضوع	:	بازی‌های کودکان ایرانی -- گیلان
موضوع	:	Children's games, Iranian -- Gilan*
شناسه افزوده	:	همتی نژاد، مهرعلی، ۱۳۳۹ -
رده بندی کنگره	:	GV۱۲۰۴ / ۷۸
رده بندی دیویی	:	۷۹۶ / ۹۵۵۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۰۶۱۶۲۱

ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی استان گیلان

گردآورندگان: مهرعلی همتی نژاد - حسن معصومی - حسین براخاص قرمیش - سپیده شبانی
ناشر: طنین دانش (ناشر تخصصی علوم ورزشی)

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۹

تعداد صفحات: ۱۹۵

قطع: وزیری

شابک: ۹۷۸۶۲۲۹۷۱۵۰۵۵

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

www.TaninDanesh.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار ۴

مقدمه ۶

پیشینه ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی ۷

مفاهیم ورزش و بازی‌های بومی و محلی ۱۵

سازمان‌دهی ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی ۵۴

آشنایی با جغرافیای انسانی و طبیعی استان گیلان ۶۲

ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی استان گیلان ۷۳

مدیریت در برگزاری مسابقات و همایش ورزش‌های بومی و محلی ۱۸۳

پیشگفتار

گسترش ورزش‌های بومی و محلی می‌تواند حضور هویت فرهنگی همه کشورها باشد. بازی‌های سنتی نمایانگر بخشی از میراث فرهنگی هر کشور و یک پروژه بزرگ فرهنگی است. با بررسی مسابقات المپیک می‌توان گفت که تمام این بازی‌ها برخاسته از فرهنگ اقوام و ملل مختلف جهان بوده و ریشه در ورزش و بازی‌های بومی و محلی دارد. از طریق این بازی‌ها می‌توان به تفاوت‌های فرهنگی در یک جامعه پی برد. نباید فراموش کرد که ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی، روزگاری محل گردهمایی مردم جهان بود.

به نظر می‌رسد جذابیت ورزش‌های مدرن گرد فراموشی روی ورزش‌های بومی و محلی، پاشیده و دوران این ورزش‌ها و بازی‌ها به پایان رسیده باشد. است. ورزش‌ها و بازی‌هایی مانند کشتی لوچو و گیل مردی، کمر بند بازی، بند بازی و غیره که در روستاها انجام می‌شد، دیگر به دست فراموشی سپرده شده است. از دورترین مناطق جنوب کشور تا شمال‌ترین آن، کمتر کسانی هستند که امروزه به این ورزش‌ها بپردازند. امروزه مردم، بیشتر به سراغ ورزش‌های مدرن مانند فوتبال، والیبال، بسکتبال، اسکی، گلف و تنیس و غیره می‌روند. برای کودکان بازی‌های رایانه‌ای و تماشای تلویزیون، جایگزین بازی‌های بومی و محلی شده و علاقه آن‌ها را به این بازی‌ها، کاهش داده است. این سبک زندگی، مشکلات جدیدی را برای کودکان امروزی فراهم آورده است. این دیدگاه نه تنها در ایران، بلکه در اکثر کشورهای جهان، مشاهده می‌شود. ورزش‌ها و بازی‌های سنتی، کم‌کم به عنوان باقی‌مانده‌های کهنه و ناهمزمان، از جامعه عقب‌مانده و رشد نیافته دوران پیش از صنعتی شدن، به حساب می‌آیند. چنین حرکت‌های مدرن سازی و ایجاد فرهنگ ورزشی از روی الگوی غرب، گاه ادامه استعمار، تلقی می‌شود. با الصاق برجسب «سنتی» به برخی فعالیت‌های ورزشی و بازی‌های سنتی، می‌توان بدان خصوصیتی فرهنگی بخشید. این امر نه تنها به حفظ آن‌ها کمک می‌کند؛ بلکه می‌توان از آن به عنوان ابزاری، جهت پر کردن اوقات فراغت و تفریح، استفاده نمود؛ اما حیف خواهد بود اگر آن‌ها به عجایب انسان‌شناختی یا موضوعات موزه‌ای تبدیل شده و فقط نظر مشتاقان و جهانگردان را جلب کنند. اغلب با ورزش‌ها و بازی‌های سنتی مانند خویشان مفلوک ورزش‌های مدرن رفتار می‌شود، حال آنکه نباید فراموش کرد که این بازی‌ها، تقریباً نیای همه ورزش‌ها بوده و می‌توانند در مقابله با موج جهانی «همسان‌سازی» مؤثر واقع شوند. با

تمام دگرگونی‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که دنیا را در آستانه تبدیل شدن به «دهکده جهانی» قرار داده است، شمار زیادی از ورزش‌ها و بازی‌های سنتی در معرض فراموشی و نابودی هستند. این ورزش‌ها و بازی‌ها جزو اساسی میراث فرهنگی هر کشوری هستند و سزاوار است که برای حفظ و احیای آن‌ها، تلاش شود. ورزش‌ها و بازی‌های سنتی، آکنده از قواعد و روش‌هایی هستند که ممکن است در رفع نواقص ورزش‌های مدرن، راه‌گشا باشند. مدیران و مسئولین و متولیان فرهنگی و ورزشی کشور، باید برای حفظ و احیای ورزش‌ها و بازی‌های بومی و ملی، برنامه‌ریزی کنند و در جهت تخصصی کردن و توسعه و حفظ این دستاورد فرهنگی، تلاش کنند و نگذارند که این ورزش‌ها و بازی‌های اسطوره‌ای بصورت «خاکسترنشین‌های پابره‌نه» درآیند.

نهادهای فرهنگی و ورزشی نقش بسزایی در شناساندن این ورزش‌ها و بازی‌های سنتی، به مردم دارند. سازمان‌های ورزشی (وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون ورزش‌های همگانی، انجمن بازی‌های بومی و محلی)، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صداوسیما، میراث فرهنگی، ایران‌گردی و جهان‌گردی از مهم‌ترین دستگاه‌های اجرایی هستند، که می‌توانند بازی‌های بومی و محلی را در قالب همایش‌ها، جشنواره‌ها، مسابقات و غیره، به مردم معرفی کنند. فدراسیون ورزش همگانی و انجمن‌های ورزش‌های بومی و محلی در سطوح استانی و شهرستانی باید مورد حمایت بیشتر مسئولان قرار گیرند و با برنامه‌ریزی‌ها و اجرای طرح‌های پژوهشی در مورد حفظ و احیای این بازی‌ها تلاش نمایند؛ همچنین رسانه‌های گروهی با اختصاص بخشی از برنامه‌های ورزشی خود به معرفی بازی‌های بومی و محلی هر استان و شهرستان‌های آن موجبات آشنایی مردم با این ورزش‌ها و بازی‌ها و گسترش فرهنگ ورزش بومی و محلی را فراهم نمایند. وزارت ورزش و جوانان نیز با هموارسازی اجرای طرح‌ها و برنامه‌های علمی در جهت توسعه و ترویج این بازی‌ها می‌تواند کمک شایانی به گسترش فرهنگ این بازی‌ها نماید، چراکه این سازمان، مجری و مسئول در این حوزه می‌باشد. در پایان انتظار می‌رود مردم علاقه‌مند به فرهنگ و تمدن باستانی ایران‌زمین، رواج‌دهنده و مبلغ ورزش‌ها و بازی‌های سنتی در بین جوانان و دیگر اقشار باشند.

دکتر مهرعلی همتی نژاد

دکتر حسن معصومی

بهار ۱۳۹۷